

Sygn. akt IV Pa 28/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Cezary Wieczorek (sprawozdawca)

Sędzia SO Ewa Czernecka-Kozak

Sędzia SO Zbigniew Krupa

Protokolant st. sekr. sąd. Beata Zięba

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa F. Z.

przeciwko Szkole Podstawowej w P.

o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę

na skutek apelacji strony pozwanej Szkoły Podstawowej w P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Wydział IV Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 lipca 2011 roku sygn. akt IV P 149/11

I. o d d a l a apelację;

II. zasądza od strony pozwanej Szkoły Podstawowej w P. na rzecz powódki F. Z. kwotę 390 ,00 zł (trzysta dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego oraz kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Pa 28 /13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 października 2013 r.

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2011 r., Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie z powództwa F. Z. przeciwko Szkole Podstawowej w P. uznał wypowiedzenie umowy o pracę wręczone powódce dnia 26 maja 2011 r. za bezskuteczne, zobowiązując stronę pozwaną do dalszego jej zatrudnienia do czasu prawomocnego zakończenia sprawy.

Jako przyczynę wypowiedzenia powódce stosunku pracy wskazano: zmniejszenie się liczby oddziałów od roku szkolnego 2000/01 oraz zmiana planów nauczania w roku szkolnym 2011/12, powołując art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 21 marca 2012 roku zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że powództwo oddalił.

Na skutek zasadności skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 lutego 2013 roku uchylił w/w wyrok Sądu Okręgowego i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy w szczególności wskazał, że nie można przyjąć aby wskazana przez stronę pozwaną pierwsza przyczyna zwolnienia, tj. zmniejszenie się liczby oddziałów od roku szkolnego 2000/2001 zachowała aktualność po upływie 10 lat od jej zaistnienia i nadal uzasadniała wypowiedzenie powódce umowy o pracę. Do roku 2010/2011 powódka najpierw uzupełniała wymiar zajęć w innej szkole na podstawie art. 22 ust 1 Karty Nauczyciela, a następnie wyraziła zgodę na ograniczenie zatrudnienia stosowanie do art. 22 ust 1 KN. W ocenie Sądu Najwyższego w tej sytuacji utrzymywanie się od roku szkolnego 2000/2001 liczby oddziałów na niezmiennym poziomie mogłoby co najwyżej stanowić dodatkowe uzasadnienie dla niemożności zapewnienia powódce wskutek zmiany planów nauczania na rok szkolny 2011/2012 – co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć i wypowiedzenia z tej przyczyny stosunku pracy. Takich wniosków Sąd II instancji jednak nie wyprowadził, pomimo przyjętego za Sądem Rejonowym ustalenia, że zgodnie z zatwierdzonym arkuszem organizacyjnym pozwanej szkoły na rok szkolny 2011/2012, w związku z połączeniem zajęć w klasach V i VI ogólna liczba godzin matematyki w klasach IV – VI miała wynosić 8 , podczas gdy w roku poprzednim wynosiła 11, a zatem stanowiła ponad połowę obowiązkowego wymiaru zajęć powódki. Sąd Najwyższy nie podzielił dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny stanu faktycznego przedmiotowej sprawy z pominięciem tego czy powódka dalej mogłaby mieć ograniczony etat , czy też nie.

Sąd Najwyższy wskazał, że wymieniona w art. 10 Karty Nauczyciela zasada, że możliwość zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy nauczyciela, z którym nawiązano stosunek pracy na podstawie mianowania, powinna istnieć w całym czasie zatrudnienia jest istotna i nie jest zasadą bezwzględną, bowiem doznaje przełamania w art. 22 ust 1 i 2 KN. Po drugie ograniczenie wymiaru zatrudnienia takiego nauczyciela na podstawie art. 22 ust 1 nie jest początkowym etapem trybu rozwiązania z takim nauczycielem stosunku pracy, ale stwarza możliwość jego dalszego zatrudnienia mimo zaistnienia przesłanek z art. 20 ust 1 pkt. 2 KN.

Powyższe – zdaniem Sądu Najwyższego – oznacza, że uprzednie ograniczenie na podstawie art. 22 ust 2 KN wymiaru zajęć nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania nie jest warunkiem koniecznym rozwiązania z nim stosunku pracy w trybie art. 20 ust 1 pkt 2 KN. Jeżeli istnieje możliwość zatrudnienia nauczyciela w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego go pensum oraz wyrazi on zgodę na ograniczenie zatrudnienia i jest zatrudniony przez szkołę w obniżonym wymiarze, to wypowiedzenie mu stosunku pracy, z przyczyn wymienionych w art. 20 ust 1 pkt 2 może być uzasadnione takimi zmianami organizacyjnymi lub zmianami planu nauczania, które uniemożliwiają jego dalsze zatrudnienie, w co najmniej połowie obowiązującego go tygodniowego wymiaru zajęć (art. 22 ust 2 i 2 1 in principio).

Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd II instancji nie rozważał, czy pracodawca wskazując w piśmie wypowiedzającym stosunek pracy na „ zmianę planów nauczania w roku szkolnym 2011/2012” dochował wymagania wskazania przyczyny uzasadniającej to wypowiedzenie oraz czy w pozwanej szkole zaistniały przesłanki wypowiedzenia powódce stosunku pracy w związku ze zmianą planu nauczania uniemożliwiającą jej zatrudnienie w co najmniej połowie obowiązującego ją wymiaru zajęć.

Ponadto zdaniem Sądu Najwyższego Sąd Okręgowy nie rozważył, czy wskazanie jako przyczyny wypowiedzenia zmiany planów nauczania w roku szkolnym 2011/2012 roku było dla niej wystarczająco jasne, w rezultacie spełniało wymagania z art. 30 § 4 kp.

Sąd Najwyższy wyszczególnił, że przy ocenie powyższego należy rozróżnić: • ramowy plan nauczania • szkolny plan nauczania • arkusz organizacyjny. Dwa pierwsze zdefiniowane zostały w § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2002 roku w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. 2002,

Nr 15, poz. 142), arkusz organizacyjny definiuje zaś § 10 rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 21 maja 2001 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U.2001 Nr 61, poz. 624 ze zm.).

W ocenie Sądu Najwyższego Sądy obu instancji pojęcia te utożsamiały i nie wiadomo czy dostosowanie ramowego planu nauczania z uwagi na organizowanie nauczania w klasach łączonych uznał za zmianę tego właśnie planu, czy też zmianę szkolnego planu nauczania, stanowiącego podstawę określenia szczegółowej organizacji nauczania w arkuszu organizacji szkoły, czy zmianę obu tych planów.

Powyższe orzeczenia zapadły na tle następujących ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego:

Powódka F. Z. w 1992 r. ukończyła Wyższą Szkołę (...) w K. o specjalności matematyk. W 2003 r. ukończyła studia podyplomowe w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w N. w zakresie nauczania i wychowania integracyjnego z terapią pedagogiczną. Powódka posiada uprawnienia do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych i korekcyjno-kompensacyjnych.

F. Z. w pozwanej szkole była zatrudniona na podstawie mianowania od 19 października 1981 r., jako nauczyciel matematyki, na czas nieokreślony. Powódka jest nauczycielem dyplomowanym. Powódka począwszy od roku szkolnego 2000/2001, za wyjątkiem roku szkolnego 2007/2008, prowadziła zajęcia w ramach uzupełnienia etatu również w Zespole Szkół w M.. Powódka wyraziła zgodę na ograniczenie jej etatu w roku szkolnym 2010/2011 do wymiaru 11/18 etatu. Z uwagi na przydzielenie przez Wójta Gminy K. dodatkowej godziny zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, pensum zostało zwiększone do 12/18. Powódka prowadziła zajęcia z matematyki- 11 godzin i 1 godzinę zajęć kompensacyjnych. W klasie IVa liczba godzin matematyki wynosiła 5 , z kolei w klasach V a i VIa też po 5 godzin, z tym że 4 godziny klasa V i VI miały łączone, a jedna godzina była prowadzona oddzielnie. W klasach V i VI a uczyło się łącznie 14 uczniów.

W roku szkolnym 2010/11 w pozwanej szkole funkcjonowało 7 oddziałów, łącznie z oddziałem zerowym. Na przestrzeni kilku ostatnich lat, liczba oddziałów była taka sama.

Ostatni raz powódka miała przydzielone wychowawstwo w roku 2007/08, od tego czasu dyrektor zaprzestał jego udzielania, uznając, że powódka nie wywiązywała się w należyty sposób z obowiązków wychowawcy.

Powódka jest osobą dyspozycyjną, oddaną szkole, uczestniczyła w opracowywaniu projektu wniosku o dofinansowanie wycieczki uczniów ze środków gminy, przebywała 4 dni z młodzieżą na turnieju szachowym, na zakończenie roku szkolnego 2010/11 otrzymała pamiątkową kartkę od dziewcząt z V klasy, a w 2008 r. uczniowie przekazali jej pamiątkowy dyplom w kategorii „Wykładowca roku”.

Dnia 26 maja 2010 r. powódka otrzymała pismo rozwiązujące umowę o pracę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia. W oświadczeniu wskazano, że przyczyną wypowiedzenia jest zmniejszenie się liczby oddziałów od roku szkolnego 2000/01 oraz zmiana planów nauczania w roku szkolnym 2011/12, wskazano jednocześnie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela.

W roku szkolnym 2011/12 według zatwierdzonego arkusza organizacyjnego liczba godzin matematyki miała w sumie wynosić 12, w klasie IV a, V a i VI a, po 4 godziny, przy czym w klasach V a i VI a godziny matematyki miały być łączone . W sumie ogólna liczba godzin miała wynosić 8. W klasie IV a miało być 10 uczniów, w klasie V a - 10, a w VI a - 9. Liczba ogólna oddziałów wynosić miała 7. Wychowawstwo w klasie IV a zostało przydzielone dyrektor M. K., natomiast wychowawstwo w klasach V a i VI a- B. K.. Jedną z godzin, tzw. dyrektorskich, dyrektor M. K. przeznaczyła na zajęcia w ramach koła plastycznego, zajęcia te powierzono M. S., której wymiar miał wynosić 1,04 pensum. Spośród nauczycieli uczących w klasach IV- VI pełny wymiar pensum miały mieć dyrektor M. K. oraz M. S., która jest nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej w klasach I – III, w klasach IV – VI prowadzi jedynie koło plastyczne. Pozostali nauczyciele mieli pracować w niepełnym wymiarze zajęć. Generalnie wszystkie zajęcia w klasach V i VI w roku szkolnym 2011/12 miały

być łączone poza 1 godziną historii, która w tych klasach miała być prowadzona przez dyrektor oddzielnie. W stosunku do uczniów z klasy V a i VI a istniała potrzeba prowadzenia zajęć kompensacyjno- wyrównawczych.

Trzy godziny dyrektorskie, jakimi dysponowała dyrektor w roku szkolnym 2011/12 w klasach V a i VI a zostały przeznaczone na informatykę, wychowanie do życia w rodzinie i historię. Odnośnie tego roku szkolnego organ prowadzący nie wydał pisemnych wytycznych w zakresie opracowania arkuszy organizacyjnych oraz zasad prowadzenia łączonych zajęć.

Zgodnie z ramowym planem nauczania na rok szkolny 2009/10 liczba godzin matematyki dla ówczesnej klasy IV a miała wynosić 5, w tym 1 godzina dyrektorska, w kolejnym roku 2010/11 dla klasy V liczba godzin matematyki miała wynosić 5, w tym 1 godzina dyrektorska, w kolejnym roku szkolnym liczba godzin matematyki dla klasy VI (czyli tej która poprzednio była klasą IV) w roku 2011/2012) miała wynosić 4.

Zgodnie z planem nauczania na rok szkolny 2010/11 liczba godzin matematyki dla ówczesnej klasy IV a miała wynosić 5, w tym jedna godzina dyrektorska, w roku 2011/12 dla klasy V miała wynosić 4 godziny, a w roku 2012/13- dla VI klasy (czyli tej, która była klasa IV w roku 2011/2012) - 4 godziny.

Zgodnie z ramowym planem nauczania na rok szkolny 2011/12 liczba godzin dla ówczesnej klasy IV wynosić miała 4, tak samo w kolejnych latach nauki tej klasy, aż do klasy VI.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji analizował czy wystąpiły wskazane w piśmie wypowiedzającym stosunek pracy okoliczności warunkujące możliwość rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem, wynikające z art. 20 ust 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, tj. zmniejszenie się liczby oddziałów w szkole od roku szkolnego 2000/2001 oraz zmianę planów nauczania w roku szkolnym 2011/2012.

Oceniając przesłankę zmniejszenia się liczby oddziałów w szkole Sąd Rejonowy uznał, że okoliczność taka nie mogła uzasadniać wypowiedzenia powódce umowy o pracę, albowiem przyczyna ta nie była prawdziwa i zasadna. Sąd I instancji wskazał, że z arkuszy organizacyjnych (k. 16) przedłożonych przez stronę pozwaną wynika, iż w ostatnim okresie czasu nie doszło do zmniejszenia się liczby oddziałów, a ich liczba łączenie z oddziałem zerowym cały czas wynosiła 7.

Zdaniem Sądu Rejonowego ogólne powoływanie się przez stronę pozwaną na zmniejszenie się liczby oddziałów od roku szkolnego 2000/2001 nie potwierdziło zaistnienia tej okoliczności, a powinna być ona zasadna w dacie rozwiązywania stosunku pracy. Ponadto przyczyna ta jest mało konkretna, gdyż zawsze można dowodzić, iż obejmuje ona wszelkie możliwe konfiguracje, jakie występują w pozwanej szkole i które miałyby uzasadniać dokonanie czynności wypowiedzenia przez pozwanego pracodawcę stosunku pracy dowolnemu nauczycielowi. Sąd I instancji podał, że prowadzenie zajęć łączonych nie odbiera samodzielności poszczególnym oddziałom. Fakt, że zajęcia w klasach V a i VI a miały być łączone nie oznacza, że liczba klas ulegnie zmniejszeniu, ponieważ nadal klasy V i VI będą funkcjonować jako odrębne oddziały, realizujące własne programy nauczania. Uczniowie z klasy V będą otrzymywać promocję do klasy VI, a uczniowie z klasy VI będą kontynuować naukę w gimnazjum.

W odniesieniu do drugiej okoliczności wskazywanej jako przyczyna wypowiedzenia powódce stosunku pracy, tj. zmiany planów nauczania w roku szkolnym 2011/2012 Sąd Rejonowy uznał, że nie była ona prawdziwa i zasadna. Sąd I instancji podkreślił, że plan nauczania w rozumieniu art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela jest dokumentem opracowanym przez dyrektora szkoły, zawierającym podział na poszczególne przedmioty nauczania i zajęcia, organizację pracy szkoły, tygodniowy minimalny wymiar godzin lekcyjnych pozostający do dyspozycji dyrektora i wychowawców oraz wykaz godzin lekcyjnych przeznaczonych do rozdysponowania i podziału pomiędzy nauczycieli, wraz z godzinami ponadwymiarowymi. Sąd I instancji powołał się na regulację Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Podał, że stosownie do § 3 ust. 1 w/w Rozporządzenia na podstawie ramowego planu nauczania dyrektor szkoły ustala szkolny plan nauczania,

w którym określa dla poszczególnych klas i oddziałów na danym etapie edukacyjnym tygodniowy wymiar godzin. Z kolei w ust. 12 § 3 stwierdzono, że jeżeli w szkole jest organizowane nauczanie w klasach łączonych, dyrektor szkoły dostosowuje odpowiednio ramowy plan nauczania, z uwzględnieniem możliwości pełnej realizacji przyjętych programów nauczania.

W ocenie Sądu Rejonowego czym innym jest zmiana planu nauczania, a czym innym jego dostosowanie, ustalając, iż z ramowych planów nauczania wynika, że liczba godzin matematyki dla uczniów szkoły podstawowej w trzyletnim cyklu nauczania nie uległa zmianie, wynosiła ona cały czas 12 godzin. Trzyletnie plany nauczania w zakresie matematyki określone dla uczniów klas IV - VI nie uległy zmianie w tym sensie, że plan nauczania na rok 2009/2010 dla ówczesnej klasy IV jest cały czas realizowany w niezmienionej formie, podobnie jak plan nauczania na rok szkolny 2010/2011 dla ówczesnej klasy IV. Zdaniem Sądu I instancji żadne zmiany nie zostały wprowadzone. Na rok szkolny 2011/2012 został opracowany nowy trzyletni plan nauczania dla uczniów, którzy w dniu 1 września 2011 r. mieli rozpocząć naukę w klasie IV a, co też nie uległo zmianie.

W ocenie Sądu Rejonowego nowość planu polegała na tym, że naukę rozpoczęły dzieci w klasie IV i dla nich należało opracować nowy trzyletni plan nauczania. Różnica była taka, że dotychczas realizowane plany nauczania w sumie przewidywały 14 (rok rozpoczęcia cyklu 2009/2010) i 13 (rok rozpoczęcia cyklu 2010/2011) godzin matematyki, plan nauczania od roku szkolnego 2011/2012 przewiduje zaś 12 godzin matematyki. Zdaniem Sądu I instancji w tym więc tylko znaczeniu można by rozważać zmianę planu nauczania. Niemniej jednak sam plan nauczania nie uległ zmianie, gdyż nadal przewiduje on 12 godzin matematyki dla uczniów klas IV - VI. Strona pozwana upatrywała tej zmiany, w zmniejszeniu do 8 liczby godzin matematyki, które mogłyby zostać przydzielone powódce w roku szkolnym 2011/2012. To zmniejszenie nie wynikało jednakże ze zmiany planu nauczania, ale z faktu prowadzenia zajęć w ramach łączonych oddziałów. Nadal bowiem obie klasy, tj. V a i VI a miały realizować własny plan nauczania, zmieniono jednak techniczną stronę jego realizacji.

Sąd I instancji uznał, że nawet gdyby zmiana w planie nauczania nastąpiła, to nie uzasadniała ona wręczenia powódce wypowiedzenia definitywnego. Sąd I instancji powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.12.2000 r. (I PKN 138/00), iż pominięcie nauczyciela w przydziale zajęć z powodu „niedoboru etatów” powstałego w rezultacie wadliwej polityki dyrektora szkoły w zakresie zatrudnienia, bez związku z procesem dydaktyczno-wychowawczym, nie stanowi zmiany planu nauczania w rozumieniu art. 20 KN.

Zdaniem Sądu Rejonowego dyrektor strony pozwanej miał możliwość przeprowadzenia takiej modyfikacji stosunków pracy zatrudnionych nauczycieli przy uwzględnieniu planu nauczania na rok szkolny 2011/2012, która pozwałaby na dalsze zatrudnianie powódki w wymiarze co najmniej połowy wymiaru pensum przy wykazaniu minimum dobrej woli i przy przestrzeganiu zasady działania fair. W stosunku do innych nauczycieli istniała bowiem możliwość zatrudnienia przy obniżeniu wymiaru godzin zgodnie z art. 22 KN, tj. nie mniej niż do połowy wymiaru.

W ocenie Sądu I instancji dyrektor pozwanej szkoły powinien przydzielić powódce chociażby godziny wychowawcze w klasie V a bądź VI a. Wychowawstwo w obu tych klasach zostało przydzielone B. K., a wychowawstwo można było rozdzielić i przydzielić zarówno powódce, jak i B. K.. Wymiar pensum B. K. w roku szkolnym 2011/2012 miał wynosić 15/18 etatu, a przydzielenie powódce 1 godziny wychowawczej spowodowałoby, że wymiar jej pensum wynosiłby 9 godzin, odjęcie zaś tej godziny B. K. nie wpłynęłoby na drastyczne ograniczenie wymiaru jej godzin. Takie rozwiązanie – zdaniem Sądu Rejonowego – byłoby sprawiedliwe i uwzględniające interesy wszystkich nauczycieli, a nie tylko pewnej wybranej grupy.

Zdaniem Sądu Rejonowego podnoszone przez pozwaną kwestie, co do istnienia zastrzeżeń w zakresie sprawowania wychowawstwa przez powódkę nie były przekonujące, albowiem powódka wykazała w toku procesu, że jej relacje z młodzieżą układają się poprawnie. Powódka przedłożyła podziękowania od młodzieży.

Sąd I instancji uznał, że można było powódce w roku szkolnym 2011/2012 przydzielić wychowawstwo i sprawdzić, czy będzie z tej roli się wywiązywać, czy też nie. Powódka wykazała, że jest osobą dyspozycyjną, oddaną szkole. Natomiast wychowawstwo zostało przydzielone dyrektor M. K. w klasie IV a. i M. K. łączy funkcję wychowawcy i dyrektora. Nadto

M. K. zeznała, że w ramach godzin pozostających w dyspozycji dyrektora musiała przydzielić sobie dodatkową godzinę historii, by uzyskać pensum wynoszące w jej przypadku 10 godzin.

W ocenie Sądu Rejonowego przy sprawiedliwym podziale godzin między wszystkich nauczycieli oraz przy uwzględnieniu ich słuszych interesów, była możliwość przydzielenia powódce co najmniej połowy pensum, czyli 9 godzin lekcyjnych. Wszyscy powinni być traktowani równo, a skoro nie ma możliwości zatrudnienia wszystkich (poza dyrektorem) nauczycieli w pełnym wymiarze, to należało podjąć działania, by wszyscy byli zatrudnieni w co najmniej połowie wymiaru pensum.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż kwestia ograniczania etatu do co najmniej połowy wymiaru pensum dotyczy tylko nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania. Zgodnie zaś z art. 10 ust. 5 KN na podstawie mianowania może być zatrudniony tylko taki nauczyciel, w stosunku do którego m. in. istnieje podstawa zatrudnienia go pełnym wymiarze na czas nieokreślony. Zdaniem Sądu Rejonowego z chwilą ograniczenia powódce wymiaru etatu w roku szkolnym 2010/2011 doszło do dorozumianej umownej zmiany podstawy zatrudnienia, z mianowania na czas nieokreślony w pełnym wymiarze na umowę o pracę na czas nieokreślony w niepełnym wymiarze. Oznacza to, że do powódki nie ma w ogóle zastosowania przepis art. 20 ust. 1 pkt 2 KN, gdyż nie była ona bowiem zatrudniona w pełnym wymiarze. W stosunku do nauczycieli zatrudnionych w niepełnym wymiarze podstawą czynności pracodawcy zmieniającej treść stosunku pracy jest art. 42 kp w związku z art. 91c ust. 1 KN. W przypadku powódki w ogólnie nie zachodziła potrzeba definitywnego rozwiązywania stosunku pracy. Przesłanka rozumowania, na której opierała pozwana swoje wnioski, tj. że powódka musi być zatrudniona co najmniej w połowie wymiaru pensum, okazała się błędna. Zdaniem Sądu I instancji w stosunku do powódki zachodziła co najwyżej konieczność wypowiedzenia warunków pracy i płacy, w zakresie ilości godzin lekcyjnych.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozostało do obsadzenia co najmniej 8 godzin matematyki, które mogły być przydzielone powódce. Obniżenie wymiaru pensum stanowi istotną zmianę warunków pracy, co obligowało pracodawcę do wdrożenia procedury wypowiedzenia zmieniającego. Oświadczenie w tym zakresie winno zostać złożone na piśmie i winno zawierać wszystkie elementy wskazane w art. 42 kp. Taka zmiana nie była zasadna. Nie stanowiła takiej przyczyny okoliczność ewentualnego zmniejszenia liczby oddziałów od roku szkolnego 2000/2011 i ewentualna konieczność dostosowania planów nauczania, z uwagi na prowadzenie zajęć łączonych w klasach V a i VI a. Sąd Rejonowy uznał, że potrzeba rozwiązania definitywnego w przypadku powódki zachodziłaby tylko wówczas, gdyby występował całkowity brak zajęć z matematyki, które powódka mogłaby objąć.

Od powyższego wyroku apelację wywiodła strona pozwana – Szkoła Podstawowa w P., zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje.

Wyrokowi Sądu I instancji strona apelująca zarzuciła:

- 1) brak prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego, mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy poprzez:
 - a) pominięcie okoliczności, iż powódka posiada uprawnienia emerytalne;
 - b) oparcie wyrokowania na założeniu, że powódka zatrudniona jest na podstawie umowy na czas nieokreślony w niepełnym wymiarze, przy jednoczesnym wcześniejszym ustaleniu, że powódka jest nauczycielem dyplomowanym zatrudnionym od 19 października 1981 r. na podstawie mianowania;
- 2) naruszenie przepisów procesowych :
 - a) art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie rozstrzygnięcia sprawy bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału oraz poprzez jego dowolną, a nie swobodną ocenę,
 - b) art. 477² § 2 k.p.c. poprzez niezasadne i nieprawidłowe jego zastosowanie;

3) naruszenie prawa materialnego:

1. art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że przepis ten nie ma zastosowania do powódki,

2. art. 22 ust. 2 Karty Nauczyciela w zw. z art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela poprzez jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że dokonywane na zasadzie powołanych przepisów obniżenie wymiaru zatrudnienia w roku 2010/11 doprowadziło do trwałego przekształcenia stosunku pracy na podstawie mianowania w umowę o pracę w niepełnym wymiarze,

3. art. 6 Karty Nauczyciela poprzez nieuprawnione przedłożenie indywidualnego interesu powódki nad interes szkoły jako placówki kształcącej i wychowującej młodzież polegające na uznaniu, że powódce należało przyznać godzinę wychowawczą faktycznie przyznaną innej nauczycielce.

Na poparcie zasadności apelacji Szkoła Podstawowa w P. wskazała, że zgodnie z art. 20 Karty Nauczyciela była zobowiązana rozwiązać z powódką stosunek pracy, tj. z dyplomowaną nauczycielką matematyki zatrudnioną na podstawie mianowania, nie posiadającą kwalifikacji do nauczania żadnego innego przedmiotu, a posiadającą uprawnienia emerytalne, której szkoła w wyniku długotrwałych zmian organizacyjnych i zmiany planów nauczania w roku szkolnym 2011/2012 mogła zaoferować jedynie 8 godzin matematyki, poniżej połowy pensum dydaktycznego.

W ocenie apelującej wyrok Sądu Rejonowego nie odpowiada elementarnemu poczuciu sprawiedliwości, gdyż Sąd Rejonowy pominął okoliczność, że powódka z 29 – letnim stażem pracy posiada uprawnienia emerytalne. Ponadto Sąd Rejonowy w sposób nieuprawniony wkroczył w kompetencje dyrektora szkoły - w zakresie decyzji o przydzieleniu zadań wychowawczych oraz zajęć korekcyjno – kompensacyjnych. Wskazała, że Sąd I instancji nie zna zasad funkcjonowania szkoły i prawidłowych zasad pedagogiki, a decydując o kwestii powierzania zadań wychowawczych dyrektor musi być przekonany o ich prawidłowym wykonywaniu przez nauczyciela, który posiada umiejętności nawiązania relacji z uczniami.

Apelująca zarzuciła, że Sąd Rejonowy błędnie uznał, że między stronami doszło do przekształcenia stosunku pracy z mianowania w umowę o pracę w niepełnym wymiarze, ponieważ ograniczenie powódce wymiaru zatrudnienia nastąpiło w trybie art. 20 ust 1 KN i dotyczyło roku 2010/11. Strona pozwana wskazała na wewnętrzną sprzeczność w rozumowaniu Sądu Rejonowego, podnosząc, że z jednej strony Sąd ten ustalił, że powódka jest nauczycielem dyplomowanym, zatrudnionym na podstawie mianowania od 29 lat, a jednocześnie zakwestionował działania pracodawcy uznając, że do powódki nie stosuje się art. 20 ust 1 KN, ustalając, że jest ona zatrudniona na podstawie umowy o pracę i wobec niej winno być dokonane wypowiedzenie zmieniające.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja Szkoły Podstawowej w P. jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie i uznaje je za własne. Przypomnieć należy, że w systemie apelacyjnym, sąd odwoławczy jest przede wszystkim instancją merytoryczną. Merytoryczny charakter sądu drugiej instancji został określony przede wszystkim w art. 382 kpc, stanowiącym, że sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Merytoryczny charakter orzekania sądu apelacyjnego polega na tym, że ma on obowiązek poczynić własne ustalenia i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego, czyli dokonać ich subsumcji. Jedynie w sytuacji, gdy podziela ustalenia sądu niższej instancji, może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje je za własne, gdyż szczegółowe powtarzanie analizy i roztrząsanie wszystkich dowodów staje się wtedy niecelowe. Konsekwencją tej samodzielności ustaleń sądu odwoławczego jest uchwalona przez Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów zasada prawna zgodnie, z którą sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub

uzupełnienia tego postępowania (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie ustalenia Sądu Rejonowego są prawidłowe, zweryfikować dodatkowo winno się - jak to wskazał Sąd Najwyższy - dokonaną przez Sąd I instancji ocenę w przedmiocie zmiany planów nauczania określoną w art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U z 2006, Nr.97, poz. 674), z uwzględnieniem ramowych planów nauczania, szkolnych planów nauczania i arkuszy organizacyjnych, co zostanie jeszcze poniżej wskazane i ocenione.

W pierwszej kolejności odnieść się należy na zarzutu apelacji sprowadzającego się do tego, iż Sąd I instancji popełnił błąd, ustalając, że zmienił się stosunek pracy powódki z mianowania na umowę o pracę na czas nieokreślony. Przyznać należy, że takiego skutku nie przewidują przepisy art. 20 i 22 Karty Nauczyciela. Niemniej jednak do takich wniosków Sąd Rejonowy doszedł jedynie marginalnie i nie dokonał niewłaściwych ustaleń w tej materii, poprzez oparcie wyrokowania na założeniu, że powódka zatrudniona jest na podstawie umowy na czas nieokreślony w niepełnym wymiarze, przy jednoczesnym wcześniejszym ustaleniu, że powódka jest nauczycielem dyplomowanym zatrudnionym od 19 października 1981 r. na podstawie mianowania. Sąd I instancji dokonał takiego porównania, ale rzetelnie ocenił każdą ze wskazanych przez stronę pozwaną przyczyn zwolnienia, z uwagi na regulację zawartą w ustawie Karta Nauczyciela.

Sąd Rejonowy nie uznał, że art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela nie ma zastosowania do powódki, ale rzetelnie ocenił, czy w jej przypadku w rzeczywistości zaistniały przesłanki z art. 20 Karty Nauczyciela i czy uzasadniały one wypowiedzenie jej stosunku pracy.

Zgodnie z art. 20 ust 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U z 2006, Nr.97, poz. 674) dyrektor szkoły w razie:

1)całkowitej likwidacji szkoły rozwiązuje z nauczycielem stosunek pracy;

2) częściowej likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć rozwiązuje z nim stosunek pracy lub, na wniosek nauczyciela, przenosi go w stan nieczynny. Nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania może wyrazić zgodę na ograniczenie zatrudnienia w trybie określonym w art. 22 ust. 2.

Stosownie zaś do art. 22 ust 2 cyt. Karty Nauczyciela zasada ograniczenia zatrudnienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania do wymiaru nie niższego niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć i proporcjonalnego zmniejszenia wynagrodzenia może być - za zgodą nauczyciela - stosowana również w wypadku, gdy z przyczyn, o których mowa w art. 20 ust. 1, nie ma możliwości zatrudnienia nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć oraz nie istnieją warunki do uzupełnienia tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych w innej szkole. W razie braku zgody nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania na ograniczenie wymiaru zatrudnienia i proporcjonalne zmniejszenie wynagrodzenia, stosuje się przepisy art. 20.

Co do zasady możliwość zatrudnienia nauczyciela mianowanego w pełnym wymiarze powinna istnieć przez cały czas zatrudnienia (vide: art. 10 Karty Nauczyciela) ale za zgodą nauczyciela w warunkach określonych w art. 22 ust 2 Karty Nauczyciela można etat ograniczyć do 1/ 2 pensum nauczyciela, z przyczyn, o których mowa w art. 20 ust 1 Karty Nauczyciela, tj. gdy nie ma możliwości zatrudnienia go w pełnym wymiarze zajęć oraz nie istnieją warunki do uzupełnienia tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych w innej szkole. W razie braku takiej zgody stosuje się dopiero przepis art. 20 Karty Nauczyciela. Zasada wyrażona w art. 10 Karty Nauczyciela doznaje przełamania w art. 22 ust 1 i 2 tej ustawy. Ograniczenie wymiaru zatrudnienia takiego nauczyciela na podstawie art. 22 ust 2 Karty Nauczyciela nie jest początkowym etapem trybu rozwiązania z takim nauczycielem stosunku pracy, ale stwarza możliwość jego dalszego zatrudnienia mimo zaistnienia przesłanek z art. 20 ust 1 pkt. 2 Karty Nauczyciela, wtedy gdy w szkole nie ma wystarczającej liczby godzin zajęć, których realizację można powierzyć nauczycielowi w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru zajęć, istnieją natomiast

możliwości realizacji przez nauczyciela co najmniej połowy obowiązującego go pensum. Uprzednie ograniczenie na podstawie art. 22 ust 2 Karty Nauczyciela wymiaru zajęć nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania nie jest warunkiem koniecznym rozwiązania z nim stosunku pracy w trybie art. 20 ust 1 pkt 2 Karty Nauczyciela. Jeżeli istnieje możliwość zatrudnienia nauczyciela w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego go pensum i wyrazi on zgodę na ograniczenie etatu oraz jest zatrudniony w obniżonym wymiarze, to wypowiedzenie mu stosunku pracy, z przyczyn o których mowa w art. 20 ust 1 pkt. 2 Karty Nauczyciela, może być uzasadnione takimi zmianami organizacyjnymi lub zmianami planu nauczania, które uniemożliwiają jego dalsze zatrudnienie, w co najmniej połowie obowiązującego go tygodniowego wymiaru zajęć.

Zdaniem Sądu w sytuacji powódki, z uwagi na uprzednie ograniczenie jej pensum nauczyciela na podstawie art. 22 Karty Nauczyciela, winna zostać oceniona możliwość jej pracy na 1/2 etatu i pod tym kątem winny być oceniane przyczyny wypowiedzenia jej stosunku pracy wskazane w piśmie z dnia 26 maja 2010 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał właściwej oceny podanych przez stronę pozwaną przyczyn wypowiedzenia stosunku pracy i słusznie ustalił, że nie mogły one stanowić podstawy rozwiązania z F. Z. stosunku pracy.

Sąd I instancji zasadnie wskazał, że ogólne powoływanie się przez stronę pozwaną na zmniejszenie się liczby oddziałów od roku szkolnego 2000/2001 nie było zasadne w dacie rozwiązywania z powódką stosunku pracy w roku 2010. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że tak sformułowana przyczyna jest mało konkretna, gdyż zawsze można dowodzić, iż obejmuje ona wszelkie możliwe konfiguracje, jakie występują w pozwanej szkole i które miałyby uzasadniać dokonanie czynności wypowiedzenia przez pozwanego pracodawcę stosunku pracy dowolnemu nauczycielowi.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przyczyna rozwiązania stosunku pracy nie może być zbyt odległa w czasie, aby nie utraciła waloru aktualności. Przykładowo w wyroku z dnia 21 września 2001 roku, I PKN 612/00, OSNP 2003/16/383, M.Prawn. 2003/23/1094 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że wypowiedzenie umowy o pracę - w przeciwieństwie do rozwiązania niezwłocznego - nie jest ograniczone terminem, a zatem możliwość złożenia skutecznego oświadczenia woli trwa tak długo, jak długo nie straciła aktualności przyczyna przyjęta przez pracodawcę. W przedmiotowej sprawie fakt zatrudnienia powódki od roku szkolnego 2000/2001 mimo braku możliwości zapewnienia jej pełnego pensum wyklucza możliwość uznania, że przyczyna ta zachowała swoją aktualność po upływie 10 lat. Do roku szkolnego 2010/2011 powódka najpierw uzupełniała wymiar zajęć w innej szkole na podstawie art. 22 ust 1 Karty Nauczyciela, a następnie wyraziła zgodę na ograniczenie zatrudnienia stosownie do art. 22 ust 2 Karty Nauczyciela. Tak określona przez stronę pozwaną przyczyna zwolnienia – wobec braku aktualności - nie mogła zdaniem Sądu Okręgowego stanowić podstawy wypowiedzenia powódce stosunku pracy.

Sąd Rejonowy zasadnie wskazał, że nie można w nieskończoność utrzymywać stanu niepewności w relacjach między stronami stosunku pracy, powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2010 roku, I PK 105/10, że termin roku liczony od ujawnienia danej okoliczności jest co do zasady takim terminem granicznym, który pozwala na zasadne wypowiedzenie umowy o pracę z powodu zaistnienia przyczyny. W przypadku powódki przyczyna ta straciła na aktualności i nie mogła skutecznie doprowadzić do rozwiązania z nią stosunku pracy.

Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury dopiero kolejne zmiany organizacyjne powodujące zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmiany planu nauczania uniemożliwiają dalsze zatrudnianie nauczyciela w ustalonym dla niego niepełnym wymiarze zajęć mogłyby stanowić podstawę do rozwiązania z nim stosunku pracy w trybie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2013 r., II PK 146/12, LEX nr 1308073). Te jednak zostały niewłaściwie przez stronę pozwaną wskazane.

W ocenie Sądu Okręgowego druga wskazana przez stronę pozwaną przyczyna, a dotycząca zmiany planów nauczania w roku szkolnym 2011/2012 również nie dawała podstawy do wypowiedzenia powódce stosunku pracy, albowiem przyczyna ta nie była dla powódki wystarczająco jasna i zrozumiała - tym samym nie spełniała wymogów określonych w art. 30 § 4 kp.

Jak już powyżej wywiedziono przypadek powódki należało ocenić pod kątem możliwości jej zatrudnienia w wymiarze połowy pensum nauczyciela zatrudnionego w szkole podstawowej. Z dowodów ujawnionych w sprawie wynika, że zmiany organizacyjne u strony pozwanej sprawiły, że w roku szkolnym 2011/2012 dla powódki zostałyby tylko 8 godzin samej matematyki.

Zgodnie z § 10 ust 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r., Nr 61, poz. 624) szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym określa **arkusz organizacji szkoły** opracowany przez dyrektora szkoły, z uwzględnieniem **szkolnego planu** nauczania, o którym mowa w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania - do dnia 30 kwietnia każdego roku. Arkusz organizacji szkoły zatwierdza organ prowadzący szkołę do dnia 30 maja danego roku.

W arkuszu organizacji szkoły zamieszcza się w szczególności: liczbę pracowników szkoły, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, ogólną liczbę godzin zajęć edukacyjnych finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę (§ 10 ust 2 cyt. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r.).

Na podstawie zatwierdzonego arkusza organizacji szkoły dyrektor szkoły, z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy, ustala tygodniowy rozkład zajęć określający organizację zajęć edukacyjnych (§ 10 ust 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. 2002 r. Nr 15, poz. 142) obowiązującego do 1 września 2012 roku - **ramowy plan nauczania** określa tygodniowy wymiar godzin zajęć edukacyjnych dla odpowiednich okresów nauczania o wyróżnionych celach, stanowiących całość dydaktyczną, zwanych dalej "etapami edukacyjnymi", w szkole podstawowej, gimnazjum, zasadniczej szkole zawodowej, trzyletnim liceum ogólnokształcącym, trzyletnim liceum profilowanym, czteroletnim technikum, dwuletnim uzupełniającym liceum ogólnokształcącym dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej, trzyletnim technikum uzupełniającym dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej, szkole policealnej o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, a także w trzyletniej szkole specjalnej przysposabiającej do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów ze sprzężonymi niepełnosprawnościami:

W myśl § 3 ust 1 rozporządzenia z dnia 12 lutego 2002 roku na podstawie ramowego planu nauczania dyrektor szkoły **ustala szkolny plan nauczania**, w którym określa dla poszczególnych klas i oddziałów na danym etapie edukacyjnym tygodniowy wymiar godzin:

- 1)obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- 2)zajęć religii/etyki,
- 3) dodatkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w § 2 ust. 5 pkt 2, jeżeli takie zajęcia są prowadzone

Zgodnie z treścią § 3 ust 12 rozporządzenia z 12 lutego 2002 roku jeżeli w szkole jest organizowane nauczanie w klasach łączonych, dyrektor szkoły dostosowuje odpowiednio ramowy plan nauczania, z uwzględnieniem możliwości pełnej realizacji przyjętych programów nauczania.

Stosownie do regulacji Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. 2002 r. Nr 15, poz. 142) ilość godzi matematyki w szkole podstawowej wynosi 12.

Plan nauczania w rozumieniu art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) jest dokumentem opracowanym przez dyrektora szkoły, zawierającym podział na poszczególne przedmioty

nauczania i zajęcia, organizację pracy szkoły, tygodniowy minimalny wymiar godzin lekcyjnych pozostający do dyspozycji dyrektora i wychowawców oraz wykaz godzin lekcyjnych przeznaczonych do rozdysponowania i podziału pomiędzy nauczycieli wraz z godzinami ponadwymiarowymi (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1998 r., I PKN 165/98, OSNP 1999/11/367).

W przedmiotowej sprawie - jak ustalił to Sąd Rejonowy w oparciu o ramowe plany nauczania - na rok szkolny 2011/2012 liczba godzin matematyki dla klasy VI miała wynosić 4 , w 2010/ 2011 było godzin 5 , w tym jedna godzina dyrektorska. Dla klasy V miała wynosić 4 godziny. Dla klasy IV w roku 2011/2012 miało być 4. Łącznie było 12 godzin (ramowe plany nauczania , k. 43-51). Natomiast wg zatwierdzonego arkusza organizacyjnego w roku szkolnym 2011/2012 liczba godzin miała w sumie wynosić 12, w klasach IV a, V a oraz VI a po 4 godziny, przy czym w klasach V a VI a godziny miały być łączone. W sumie ogólna liczba godzin stanowić miała 8 godzin.

Oznacza to, że w pozwanej szkole - w oparciu o arkusze organizacyjne - nie było możliwości pracy powódki na 1/2 etatu przy nauczaniu przez nią tylko matematyki, co miał na uwadze Sąd Rejonowy oceniając przedmiotową sprawę. Taka możliwość jednak istniałaby po przydzieleniu powódce początkowo godziny wychowawczej, w późniejszym okresie godziny kompensacyjnej, co jeszcze zostanie poniżej przez Sąd wskazane.

Sąd I instancji w związku z brakiem zmiany u strony pozwanej realizacji 12 godzin matematyki w trzyletnim cyklu nauczania dla uczniów klas IV – VI uznał brak zmiany planów nauczania, wskazując na różnicę, że realizowane plany nauczania w sumie przewidywały 14 godzin w roku szkolnym 2009/2010, 13 w roku szkolnym 2010/2011 ale nadal realizowano niezmiennie 12 godzin matematyki, co nie zostało przez stronę pozwaną zmienione.

Wobec tego Sąd I instancji uznał, że nie było zmiany planu nauczania, a z jego wywodów wynika, że dotyczyło to ramowego planu nauczania, który co do zasady wskazuje na realizację 12 godzin matematyki w szkole podstawowej - odpowiednio do regulacji Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. 2002 r. Nr 15, poz. 142). Dyrektor pozwanej szkoły ustalił więc odpowiednio szkolny plan nauczania, z uwzględnieniem możliwości pełnej realizacji przyjętych w ramowym planie nauczania programów nauczania. Realizował je w klasach łączonych.

Zmiany planu nauczania odnosić jednak należy do liczby godzin przewidywanych w danym roku szkolnym dla określonych przedmiotów nauczania (zajęć) w poszczególnych klasach w porównaniu do roku poprzedniego. W ocenie Sądu Okręgowego zmiany planu nauczania nie można odnosić wyłącznie do ogólnej liczby godzin nauczania matematyki, nie wnikając w to, czy zmieniła się liczba tych godzin w odniesieniu do poszczególnych klas, która powodowałaby konieczność zmiany przydziału godzin pomiędzy poszczególnych nauczycieli.

W pozwanej szkole nie doszło – jak to słusznie ustalił Sąd Rejonowy - do zmiany ramowego planu nauczania, co wskazano w szkolnym planie nauczania, gdyż realizowano 12 godzinny obowiązek matematyki, przewidziany dla szkoły podstawowej ale zmieniono technicznie wykonanie programu nauczania, poprzez faktyczną realizację 8 godzin matematyki z uwagi na klasy łączone, co wskazano w arkuszu organizacyjnym. Jak podkreślono zmiana ta była wynikiem powstania u strony pozwanej klas łączonych. Mimo, że nie została ona zakwalifikowana przez ten Sąd do zmiany planów nauczania, to jednak okoliczność ta była znana Sądowi Rejonowemu i Sąd ten wziął ją pod uwagę przy ocenie przedmiotowej sprawy.

Sąd I instancji bowiem ustalił, że w przypadku powódki istnieje możliwość powierzenia jej jedynie 8 godzin matematyki, co w ocenie Sądu Rejonowego nie stanowiło 1/2 pensum nauczyciela. Taka możliwość powstała dopiero – jak to słusznie wskazał Sąd Rejonowy – po przydzieleniu powódce 1 godziny wychowawczej. Wtedy miałby ona 9 godzin pensum.

W ocenie Sądu II instancji Sąd Rejonowy słusznie uznał, że dyrektor strony pozwanej miała możliwość utrzymania powódce co najmniej 1/2 pensum nauczyciela, albowiem powódce mogła przyznać wychowawstwo w klasie V a, bądź VI a. Wychowawstwo w obu tych klasach zostało przydzielone B. K., a można było je rozdzielić. B. K. ustalono bowiem pensum na 15/18 etatu. Odjęcie jednej godziny B. K. nie wypłynęłoby drastycznie na jej wymiar czasu pracy.

Marginalnie wskazać należy, że słusznie wskazał Sąd I instancji, iż dyrektor szkoły jest podmiotem uprawnionym i zobowiązanym do prowadzenia polityki kadrowej, która winna być oparta o sprawiedliwe i czytelne kryteria, z poszanowaniem interesów wszystkich nauczycieli, a nie tylko niektórych z nich. Powódka mogła więc u strony pozwanej nadal pracować.

Zdaniem Sądu Okręgowego wskazana przez stronę pozwaną ogólnie podstawa rozwiązania stosunku pracy, z powołaniem się tylko na regulację Karty Nauczyciela naruszała regulację art. 30 § 4 kp i nie była dla powódki jasna i zrozumiała, w sytuacji gdy dotychczas miała ona u strony pozwanej uzupełniany etat i pracowała co najmniej w wymiarze 1/2 pensum nauczyciela. Powstałe w szkole pozwanej zmiany organizacyjne nie musiały bezpośrednio jej dotyczyć, skoro w roku szkolnym 2010/2011 wyraziła ona zgodę na ograniczenie etatu, a faktycznie realizowała 11 godzin matematyki i 1 godzinę zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Zmiany jakie miały miejsce u pozwanej winny jej zostać wprost wskazane.

W wyroku z dnia 9 sierpnia 2005 r. II PK 392/04, OSNP 2006/11-12/179 Sąd Najwyższy wskazał, że wskazanie przez szkołę jako przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem zwrotu ustawowego zawartego w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela nie narusza art. 30 § 4 k.p., jeżeli w okolicznościach sprawy, w tym uwzględniając informacje podane przez pracodawcę w inny sposób, stanowi to dostateczne skonkretyzowanie tej przyczyny. W niniejszej sprawie przyczyny te nie zostały przez stronę pozwaną powódce jasno i precyzyjnie skonkretyzowane – zwłaszcza, że częściowo dotyczyły odległej przeszłości i straciły na aktualności. Wymagały też dogłębnej analizy ze strony Sądu. Tym bardziej więc sama powódka nie mogła do nich od razu należycie się odnieść.

Podanie przyczyny oznacza wskazanie konkretnego zdarzenia lub zdarzeń, ewentualnie okoliczności, które – zdaniem pracodawcy – uzasadniają wypowiedzenie. Niewłaściwe podanie przyczyny zwolnienia stanowi naruszenie prawa i uprawnia pracownika do dochodzenia roszczeń z art. 45 § 1 kp.

W wyroku z dnia 19 stycznia 2000 r., I PKN 481/99, OSNAPiUS 2001, nr 11, poz. 373, Sąd Najwyższy wskazał, że naruszenie art. 30 § 4 k.p. może polegać na niewskazaniu w ogóle przyczyny rozwiązania umowy o pracę lub na pozornym, niewystarczająco jasnym i konkretnym jej wskazaniu. Kwestia dostatecznie konkretnego i zrozumiałego dla pracownika wskazania przyczyny jest podlegającą ustaleniu okolicznością faktyczną.

W ocenie Sądu Okręgowego wskazanie odwołującej jako przyczyny wypowiedzenia zmiany planów nauczania - bez dokładnego sprecyzowania, o który konkretnie plan określony przepisami oświatowymi chodzi - w roku szkolnym 2011/2012 nie było dla niej wystarczająco jasne, co naruszało regulację zawartą art. 30 § 4 kp. Tym samym żądanie powódki uznania za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę - wręczone jej w dniu 26 maja 2011 roku – jest zasadne, co prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku. Zarzuty apelacji w tym zakresie są bezpodstawne.

Odnosząc się do zarzutu apelacji niezasadnego i nieprawidłowego zastosowania przez Sąd Rejonowy art. 477² § 2 kpc wskazać należy, że również ten zarzut jest pozbawiony podstaw. Apelujący w ogóle nie wskazał, na czym miałyby polegać jego niezasadne, czy też nieprawidłowe zastosowanie. Zgodnie z art. 477² § 2 kpc, uznając wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne, sąd na wniosek pracownika może w wyroku nałożyć na zakład pracy obowiązek dalszego zatrudnienia pracownika do czasu prawomocnego rozpoznania sprawy. Powódka złożyła taki wniosek w dniu 13 lipca 2011 r., (k. 38), sąd uznał wypowiedzenie za bezskuteczne i zobowiązał pozwanego do dalszego zatrudnienia powódki do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Działanie Sądu Rejonowego było więc prawidłowe.

Zarzut apelacji dotyczący braku oceny przez Sąd Rejonowy okoliczności, że powódka była w wieku emerytalnym jest bezpodstawny, bowiem nie był przed Sądem Rejonowym sygnalizowany. Kwestia ta w ogóle nie była podnoszona w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, tym samym nie miała żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Wskazać w szczególności należy, że okoliczność ta nie stanowiła kryterium na podstawie którego, wybrano do zwolnienia akurat powódkę, nie była też powodem złożonego jej wypowiedzenia. Z tych przyczyn nie można Sądowi Rejonowemu zarzucić błędu w ustaleniach faktycznych poprzez pominięcie tej okoliczności.

Fakt, że powódka obecnie nabyła prawo do świadczenia emerytalnego nie może w ocenie Sądu Okręgowego uzasadniać twierdzenia braku możliwości i celowości przywrócenia jej u strony pozwanej do pracy, na co powoływała się pozwana w toku postępowania apelacyjnego. Powódka nie może być traktowana mniej korzystnie, w porównaniu do innych nauczycieli, z którymi rozwiązano by stosunek pracy z naruszeniem przepisów prawa, a którzy takiego świadczenia by nie nabyli. Dodatkowo wskazać należy, że z powódką rozwiązano stosunek pracy 26 maja 2010 roku. Pracowała ona faktycznie do 30 marca 2012 roku i dopiero w kwietniu 2012 roku, kiedy już nie pracowała złożyła wniosek o emeryturę. Powódka w tym czasie poszukiwała pracy i jest gotowa do jej świadczenia. Doświadczenie zawodowe pracownika jest okolicznością, która przemawia za pozostawieniem tego pracownika w zatrudnieniu, a nie w typowaniu go do zwolnienia.

Zgodnie ze stanowiskiem judykatury osiągnięcie wieku emerytalnego i nabycie prawa do emerytury nie może stanowić wyłącznej przyczyny wypowiedzenia umowy przez pracodawcę (art. 45 § 1 k.p.). (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2012 r. II PK 104/11 LEX nr 116267, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2004 r., I PK 7/04, OSNP 2005/12/171, M.P.Pr.-wkł. 2005/9)

W wyroku z dnia 18 stycznia 2012 r. II PK 129/11, LEX nr 1135995 Sąd Najwyższy wskazał, że gdy w wyniku postępowania dowodowego okaże się, iż przyczyna rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę była nieuzasadniona, to tylko szczególne przyczyny leżące po stronie pracownika lub pracodawcy bądź w ogóle niezależne od obydwu stron mogą spowodować zasądzenie na jego rzecz odszkodowania – w miejsce przywrócenia do pracy żądanego przez pracownika.

Można uznać, że przywrócenie do pracy jest niemożliwe i niecelowe w sytuacji zawnionych przez pracownika: braku porozumienia i współpracy, konfliktu z przełożonym i złej atmosfery w miejscu pracy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2008 roku, II PK 240/07, LEX nr 461667).

W wyroku z dnia 11 września 2001 roku, I PKN 619/00, OSNP 2003/16/376, M.Prawn. 2003/21/1000 Sąd Najwyższy uznał, że żądanie przywrócenia do pracy może być nieuzasadnione, gdy pozostaje w kolizji z zasadami współżycia społecznego (art. 477¹ § 2 KPC w związku z art. 45 § 1 i 3 oraz art. 8 KP).

W przedmiotowej sprawie żadne z wymienionych okoliczności nie zachodziły. Nabycie uprawnień emerytalnych nie stoi na przeszkodzie dalszej pracy powódki w pozwanej szkole.

W ocenie Sądu Okręgowego o niecelowości przywrócenia powódki do pracy nie świadczy też fakt zatrudnienia innego nauczyciela na jej miejsce. Pozwana podniosła, że na miejscu powódki pracowała M. J. do końca roku szkolnego 2011/ 2012 roku na podstawie umowy na czas określony, a obecnie pracuje A. J. od 1 września 2012 roku do 2013 roku zatrudniona na czas określony, a od 1 września 2013 roku jako nauczyciel mianowany, zatrudnionym na czas nieokreślony. Aktualnie pracownica ta jest w ciąży.. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem nawet likwidacja stanowiska zajmowanego przez pracownika przed rozwiązaniem z nim umowy o pracę nie stanowi przeszkody w orzeczeniu przywrócenia do pracy na dotychczasowych warunkach (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2001 roku, I PKN 381/00, OSNP 2003/4/102, OSNP-wkł. 2001/21/9, M.Prawn. 2001/23/114).

Pozwana podniosła, że program matematyki jest nadal realizowany w klasach łączonych. Wskazać jednak należy, że o samym zatrudnieniu, w tym o przydzieleniu godzin kompensacyjnych decyduje dyrektor szkoły. A. J. zatrudniona na miejsce powódki pracuje na 10/18 etatu, tj. ma przydzielone 9 godzin matematyki plus w 1 godzina kompensacyjną. Jej wymiar pracy przekracza więc 1/2 pensum nauczyciela.

U strony pozwanej nie zachodzą więc żadne okoliczności, które uniemożliwiłyby przywrócenia powódki F. Z. do pracy na stanowisko nauczyciela matematyki.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że zarzuty podniesione przez stronę pozwaną w apelacji są bezzasadne, dlatego na podstawie art. 385 kpc Sąd Okręgowy apelację oddalił - w pkt I wyroku. W pkt II wyroku zasądził od strony pozwanej Szkoły Podstawowej w P. na rzecz F. Z. kwotę 390 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania

kasacyjnego [tj. 360 zł opłata zastępstwa procesowego przy sporządzeniu i wniesieniu skargi kasacyjnej, biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika (6 x 60 zł za sprawę) oraz 30 zł opłata poniesiona od skargi kasacyjnej] oraz kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym - z uwagi na za zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 kpc w oparciu o regulację § 12 ust. 1 , 13 ust. 2 pkt 1, ust 4 pkt 1 w zw. z § 3 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013, Nr 461).

Ref. SSR D. Rams